

28 . Ariceștii Rahtivani | Județ: Prahova | Punct: Crângul lui Bot (balastiera Baumeister) | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 132084.02

Perioade: Preistorie

Epoci: Epoca bronzului

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Adrian Ionuț Adamescu, Bogdan Ciupercă, Claudia Dumitrescu, Alin Frînculeasa, Dan Lichiardopol, Eugen-Cristian Paveleț, Marinela Peneș, Nicușor Sultana

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Institutul de Antropologie "Francisc J. Rainer" București

Raport

În perioada 4.05.2005-28.07.2005 MJIA Prahova a efectuat cercetări arheologice pe terenul proprietate SC BAUMEISTER SRL situat pe raza comunei Ariceștii Rahtivani, în punctul „Crângu lui Bot”, la 1,2 km N de DN 72, în dreptul Km. 10. Cercetarea a fost necesară deoarece SC BAUMEISTER SRL proprietarul respectivului teren, urma să valorifice industrial pietrișul, afectând un sit arheologic (tumul) aflat în zonă. Finanțarea lucrărilor a fost asigurată de SC BAUMEISTER SRL.

Metoda de cercetare a fost adaptată necesității de a descărca terenul de sarcină arheologică într-un timp relativ scurt. Deoarece trebuia excavată o cantitate foarte mare de pământ, am optat pentru utilizarea mijloacelor mecanizate. Au fost folosite pentru săpare și îndepărtarea pământului două vole de dimensiuni diferite. Trasarea, îndreptarea, curățarea martorilor stratigrafici, realizarea profilelor și grundurilor au fost făcute manual, cu ajutorul unor muncitori angajați.

Pentru a avea un control stratigrafic cât mai bun, pentru a face observații arheologice asupra amenajărilor funerare și a putea stabili dimensiunile reale ale tumulului am prevăzut de la începutul lucrărilor trasarea unor martori stratigrafici. Având în vedere dimensiunile tumulului au fost trasați un număr de patru martori stratigrafici, plasați la distanțe egale de 6 m, dispuși paralel unii față de ceilalți pe diametrul tumulului, orientați aprox. N-S, cu o grosime de 1 m. Au fost astfel obținute cinci suprafețe care au fost degajate mecanizat prin decaparea altimetrică a pământului.

Prin trasarea celor patru martori stratigrafici am putut să stabilem diametrul tumulului, să facem observații specifice privind construirea și evoluția acestui monument de tip funerar. Toate măsurătorile au fost făcute având ca reper un punct altimetric zero plasat aprox. central, la cota cea mai înaltă a tumulului.

Nivelul antic pe care a fost construit tumulul este suprapus de stratul arabil, de culoare brună, gros de 0,25-0,30 m. Nivelul antic pe care este construit tumulul are culoarea cenușie, granulația siltică. Având grosimea de 0,20-0,30 m, acesta suprapune un strat de culoare galben roșiatică cu granulație siltică, gros de 0,20-0,30 m. La rândul său acesta suprapune un strat de pietriș amestecat cu nisip, gros de 0,30-0,40 m. Urmează un strat de nisip gros de 1-1,20 m. Sub acest strat de nisip se află un strat de pietriș cu o grosime de peste 15 m, ce este exploatat industrial de SC BAUMEISTER SRL.

Tumulul avea înălțimea maximă de 2,10 m și diametrul de 54 m (N-S). Tumulul a fost cercetat integral. Au fost descoperite trei morminte. Din punct de vedere al succesiunii stratigrafice și evoluției acestui complex funerar am constatat următoarea situație arheologică:

- amenajarea mormântului principal (M3). În acest scop a fost săpată o groapă ce a perforat nivelul antic

de călcare și primul strat de pietriș aflat la adâncimea de 0,40-0,50 m față de nivelul antic de călcare;

- pământul scos din groapa lui M3 a fost depus în imediata apropiere a gropii pe latura de S, rezultând o mică movilă alungită cu dimensiunile de 3,75 x 1,5 x 0,3 m, orientată NNE-SSV;

- acoperirea mormântului principal (M3) cu pământ brun-cenușiu;

- înălțare primei mantale (nucleu) din pământ cenușiu, având pietricele în componență, cu diametrul de 2-4 cm. Aceasta a avut o înălțime maximă de 0,80 m, iar diametrul N-S de 14,5 m;

- amenajarea mormântului 1 (M1). Nu a putut fi observată în plan urmele gropii, defunctul pare să fi fost așezat direct pe prima manta;

- realizarea celei de-a doua mantale din pământ galben roșiatic cu granulație siltică. Aceasta suprapunea M1 și prima manta;

- amenajarea mormântului nr. 2 (M2). Acesta a fost descoperit în a doua manta pe care o perfora. Nu a fost observat nivelul de la care a fost săpată groapa acestui mormânt;

- peste această manta a putut fi observat un strat de pământ negricios lutos, amestecat cu lemn ars și pietricele. Acesta avea grosimea maximă de 0,35 m, subțindu-se la capete. Acest strat negricios suprapunea numai poalele tumulului;

- nivelul arabil, având culoare brună gros de maximum 0,35 m.

Au fost descoperite trei morminte care au fost numerotate cu siglele M1, M2, M3, în ordinea descoperirii lor.

Mormântul 1 (M1)

A fost descoperit la adâncimea de -1,30 -1,35 m față de punctul zero, plasat aprox. central în cadrul tumulului. Nu a putut fi observată groapa mormântului. Defunctul era orientat V 270° - E 90°. Era așezat în decubitus dorsal, cu picioarele strânse, care erau căzute lateral simetric, în „poziția picioarelor de broască”. Brațele erau întinse pe lângă corp. Capul era căzut pe partea dreaptă. Structura osoasă s-a conservat parțial, oasele erau foarte friabile. Lângă, dar și pe corp defunctului, a fost descoperit ocră roșu, concentrarea cea mai mare fiind în zona capului.

Inventar: acesta a fost format din doi cercei simpli din argint, de forma unor verigi, plasați în zona urechii stângi și a unui inel de buclă (lockeringe) din argint cu o spiră și jumătate, descoperit în zona temporalului stâng. Dată: pe baza inventarului și a ritualului de înmormântare mormântul poate fi datat în faza timpurie a epocii bronzului, fiind încadrat descoperirilor funerare de tip Jamnaja.

Mormântul 2 (M2)

A fost descoperit în martorul magistral pe axul central al tumulului, plasat excentric la cca. 12,80 m S de punctul zero, la adâncimea de 0,60 m față de nivelul actual de călcare de pe tumul. Era orientat VSV 230° - ENE 50°. Din schelet s-au păstrat foarte puține oase. Pare să fi fost așezat în decubitus ventral pe partea stângă, în poziție chiricită, cu picioarele erau îndoite. Nu a avut inventar. Dată: lipsa inventarului face dificilă încadrarea lui din punct de vedere cultural. Pe baze stratigrafice mormântul poate fi încadrat în linii generale într-o fază culturală post Jamnaja.

Mormântul 3 (M3) - Mormântul principal

Se afla plasat aprox. în centrul tumulului. Groapa a apărut la adâncimea de 2,20 m față de punctul zero și coboară până la 2,80 m. Groapa avea forma dreptunghiulară, cu colțurile ușor rotunjite. Avea dimensiunile de 1,60 x 0,85 m, era orientată V-E. Groapa a fost săpată de la nivelul antic de călcare și perfora partea superioară a stratului de pietriș aflat la 0,60 m adâncime față de nivelul antic de călcare. În această groapă a fost depus un singur individ. Scheletul s-a conservat foarte bine, oasele aflându-se în poziție anatomică. Acesta era așezat în decubitus dorsal și era orientat V 275° - E 85°. Avea picioarele îndoite de la genunchi, inițial ridicate, căzute spre marginea de S a gropii. Brațele erau ușor îndoite din coate, iar mâinile erau așezate pe bazin.

Inventarul: era format din două inele de tâmplă (Lockeringe) probabil din argint cu o singură spiră, plasate în zona temporalelor, un șirag de mărgel și un vârf de săgeată din silex. Din șiragul de mărgel se păstrează 10 piese întregi, câteva au fost descoperite fragmentar. Mărgelile au dimensiuni de câțiva milimetri fiind foarte friabile. Una are formă de rozetă, este bitronconică, alta este tubulară, celelalte fiind plate. Par să fie realizate din caolin. Vârful de silex se afla sub femurul drept, spre zona bazinului, are dimensiunile de 2,8 x 1,9 x 0,3 cm. Este concav la bază și are două aripioare. Vârful este rupt din vechime. Silexul de culoare gălbui-cenușie este de calitate inferioară, prezintă pete albe de calcar. Pe fundul gropii mormântului, în special în zona capului defunctului a fost descoperit foarte mult ocră roșu, inclusiv bulgări de ocră. Defunctul fusese așezat pe o rogojină vegetală (probabil nuiele), urme inconsistente ale acesteia putând fi observate pe fundul gropii. Date: pe baza inventarului și a ritualului de înmormântare mormântul poate fi datat în faza timpurie a epocii bronzului, fiind încadrat în mormintele de tip Jamnaja.

Elemente de încadrare culturală:

Inelele de buclă au o arie de răspândire foarte mare în epoca bronzului faza timpurie, din Balcani până în Caucaz și Anatolia, fiind încadrate cronologic mormintelor de tip Jamnaja, mai puțin Katakobnaja¹. Conform clasificării realizată de E. Zaharia, inele de tâmplă (lockeringe) cu o spiră sau mai multe, realizate dintr-o bară, sunt încadrate în categoria inelelor de buclă de tipul A2. Inelul din M1 are o spiră și jumătate. Cele două inele de buclă din M3 sunt diferite, unul are forma semilunară, având o semispiră cu capetele subțiate, celălalt având forma unei spire cu capetele subțiate suprapuse. Din punct de vedere cronologic cele mai multe inelele de buclă de tip A apar în morminte tumulare cu ocră³. Foarte multe din aceste piese sunt din argint, numai o mică parte sunt din cupru, aur sau chiar bronz învelit cu electrum⁴. Inelele de buclă asemănătoare cu cel din M1 au fost descoperite la Chilia Veche (jud. Tulcea) într-un mormânt oromanice⁵, Zimnicea în necropola din bronzul timpuriu⁶, Plenița în mormânt tumular Jamnaja⁷, Ploiești-Triaș⁸. Inel de buclă cu o semispiră realizat din cupru a fost descoperit la Năieni (jud. Buzău) într-un orizont cultural Năeni-Schneckenberg⁹. Inele asemănătoare din argint au fost descoperite în necropola datând din bronzul timpuriu de la Zimnicea¹⁰. Inele de buclă din cupru sau bronz în general cu o spiră au fost descoperite la Cărlomănești „La Arman” (jud. Buzău) în morminte aparținând culturii Monteoru, fazele Ic2-Ib1¹¹.

Șiragul de mărgel (perle) pare să fie realizat din caolin. Mărgel din caolin au fost descoperite în M17 de la Cărlomănești „La Arman” într-o necropolă aparținând culturii Monteoru Ic212.

Vârful de silex este concav la bază și are două aripioare. Vârful piesei este rupt din vechime. Silexul de culoare gălbui-cenușie este de calitate inferioară, prezintă pete albe de calcar. Concavitatea era realizată pentru o bună înmănșare. Aceste vârfuri nu sunt un bun indicator cronologic apărând pe o perioadă destul de lungă, în paleolitic, în neolitic și în toată epoca bronzului. Totuși ele au fost descoperite în această zonă în situri arheologice aparținând culturilor Coțofeni, Cernavoda III, Glina¹³. Un vârf asemănător a fost descoperit la Baldovinești în context funerar¹⁴. În mormântul 4 de la Gîrceni într-o necropolă aparținând începutului epocii bronzului au fost descoperite 5 vârfuri de silex cu baza concavă aflate în zona „șalelor” înhumatului¹⁵.

Pe baza acestui inventar credem că monumentul tumular a fost construit în epoca bronzului timpuriu, într-un orizont cultural de tip Jamnaja.

Date antropologice preliminare

Au fost realizate analize antropologice preliminare pentru scheletul descoperit în mormântul principal (M3). Sex: robusticitatea scheletului îl impune ca aparținând unui individ de sex masculin, fapt confirmat și de indicatorii morfoscopici cranieni. Vârsta: Adult I (20 - 25 ani)¹⁶ - molarii nu au cuspidii tociți, ci doar ușor rotunjiți; Molarul 3 erupt. Statura¹⁷: lung. femur = 167,23 cm; lung. tibie = 165,51 cm; lung. humerus = 165,92 cm; lung. radius = 165,12 cm; lung. humerus + radius = 165,19 cm; Humerus + femur = 167,09 cm; femur + tibie = 167,02 cm;

[Raportul 3316 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
